

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozvoj počítačové gramotnosti na českých školách č. CZ.1.07/1.3.00/51.0020

Využití mobilních zařízení ve výuce pro oblast jazyk a jazyková komunikace

Tato příručka by měla být zejména inspirativním manuálem pro pedagogy, kteří se chtějí seznámit s problematikou inovace výuky žáků ve vyučovací oblasti jazyk a jazyková komunikace. Najdete zde návody, náměty a příklady postupů pro vlastní práci a hlavně návrhy na implementaci ICT do vyučovacího procesu.

Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace je poměrně obsáhlá. Cílem této příručky je dotknout se několika možností jak modernizovat a inovovat hodiny výuky cizího jazyka a nastínit nové pedagogické přístupy k výuce s využitím mobilních dotykových zařízení.

Přípravy v cloudu

Ať už je vybavení pedagoga do výuky jakékoliv, stěžejním pilířem jeho práce zůstane jeho vlastní projev před žáky a zejména jeho příprava na hodinu. Pokud chcete ve výuce používat účelně kterékoliv z mobilních dotykových zařízení (dále jen zkráceně tablet), budete dříve či později nuceni používat cloudové úložiště. Je nutné mít vlastní datový prostor na internetu, kam si můžete ukládat přípravy a kdykoliv si je odtud moci zobrazovat na přenosném zařízení.

Co je to cloud? Jedná se o paměťovou kapacitu na internetu. Stručně řečeno, poskytovatel vám nabídne datový prostor (paměť) svého serveru pro vaše využití. Ukládáte tak své materiály na vzdálený počítač. Ke cloudovému úložišti se dostáváte pomocí internetového připojení a veškerá data jsou chráněna vaším heslem. Cloudová úložiště jsou zdarma nebo placená, nabízejí různou škálu služeb a přídatných funkcí. Pro pracovníky ve školství se jako nejvýhodnější jeví cloudové úložiště Google Apps.

Proč používat cloud? Důvodů, proč používat cloudové řešení je hned několik. Jednak je každý uživatel limitován velikostí interní paměti tabletu. V některých případech má paměť kapacitu opravdu nízkou, a i když je často možné ji rozšířit externí paměťovou kartou, je dobré mít i možnost ukládat data v cloudu.

Druhým důvodem proč se rozhodnout pro cloud je bezpečnost dat. V cloudovém úložišti jsou data bezpečně zálohována. V případě poruchy mobilního zařízení je možné se k nim dostat z počítače, případně z jiného zařízení.

Třetí skutečnost, která hovoří pro cloud, je možnost editace uložených souborů z libovolného zařízení připojeného k internetu. Vezměme v úvahu, že na tabletu je psaní textů nebo tvorba prezentací sice možná, ale určitě ne komfortní. Softwarová klávesnice a malá obrazovka pohodové práci příliš neprospívá. Mnohem příjemnější je práce na stolním počítači vybaveném klávesnicí a myší. Dokumenty

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

je možno vytvářet v počítači a do cloudu je potom nahrát. Některá cloudová řešení nabízí i online editory pro tvorbu textů, tabulek a prezentací. Tablet pak použijete jen pro zobrazování vašich příprav, případně k drobným úpravám.

Dalšími důvody proč se pustit do práce v cloudu je možnost sdílení dat a jejich synchronizace. Pokud pracujete v týmu na jednom zadání, je cloudové úložiště ideálním prostředím pro takovou tvorbu. Nedochází zde k duplikaci verzí, nemusíte neustále slučovat dokumenty různých autorů apod. Synchronizace cloudu s diskem počítače zajišťuje existenci daného souboru pouze v té nejaktuálnější podobě na všech místech, kde je uložen.

Poznámka

Bylo by chybou, spoléhat se při výuce pouze na aplikace. Základem pedagogické práce a to i té s využitím tabletu, by měly být osobní přípravy, vlastní prezentace a schémata, to vše zpřístupněné díky cloudu. Aplikace používejte jako koření, které výuku atraktivní a naruší stereotyp. I když jich je poměrně velké množství, na pokrytí všech témat zdaleka nestačí.

Tablet se jeví jako vynikající pomocník pedagoga v každodenním školním životě. Nejen, že jste neustále online, ale také máte k dispozici slovníky, překladače, elektronické verze učebnic a také svoje přípravy v cloudu.

Využití vestavěného hardware

Mobilních dotykových zařízení je velké množství a každé je jinak vybavené. Tablety se liší kvalitou a značkou použitých součástek, ale základní příslušenství u nich najdeme většinou velmi obdobné. Tablety běžně disponují kamerou a fotoaparátem, mikrofonom a reproduktory, většinou také mívají senzory polohy. Tohoto vybavení se dá velmi často dobře využít ve výuce. Tablet má tu nespornou výhodu, že jej máte většinou neustále s sebou, stejně jako třeba učitelský zápisník. Je tedy možné ho použít pro pořizování aktuálních fotografií ze školního života, zvukovému záznamu vlastních poznámek a postřehů nebo natočení zajímavých videí.

Pomocí tabletu tak můžete nafotit a zdokumentovat kulturní události nebo významné akce v místě školy, zajímavé přírodní útvary jako jsou památné nebo chráněné stromy, projevy eroze, hospodaření v krajině, dále významné dopravní stavby, regionální památky, významné budovy a zajímavé osobnosti města atd. Takové fotografie a záznamy mohou potom být vítaným zpestřením vašich prezentací. Učivo se tak žákům přiblíží a bude pro ně lépe pochopitelné. Důležitým prvkem v práci s tabletem je možnost využít ho jako prezentační zařízení. Samozřejmě, že hlavně v kombinaci s cloudovým úložištěm a vizualizačním zařízením, které přenáší obrazovku tabletu na promítací stěnu.

Jak promítat displej? Opravdu velkým pomocníkem pedagoga se tablet stane, až když máte možnost promítat displej přímo žákům ve třídě. Bohužel jednoduché a hlavně jednotné řešení zatím neexistuje. Tablety od firmy Apple s operačním systémem iOS, tedy iPady, lze s dataprojektorem (stejně jako s televizorem) propojit poměrně jednoduše pomocí zařízení Apple TV, které se u nás prodává v ceně kolem 2500 Kč (konec roku 2014). Tablety s operačním systémem Android lze k dataprojektoru připojit pomocí bezdrátových adaptérů, prodávaných pod názvem Miracast nebo Chromecast. Jejich cena se pohybuje kolem 1000 Kč.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zde je však nutno dát pozor na kompatibilitu jednotlivých verzí Androidu s konkrétním adaptérem. Tablety s operačním systémem Windows 8 lze s dataprojektorem spojit USB kabelem, bezdrátové spojení je zatím možné pouze u nákladnějších síťových dataprojektorů.

Poznámka

Technologie se velmi rychle vyvíjejí a je nutné v konkrétním období najít nejoptimálnější řešení pro konkrétní školu s jejím vybavením.

Lze využít tablet ve výuce jazyků? Určitě to možné je, tablet totiž není jen zobrazovací zařízení, ale díky tomu, že je dotykový, umožňuje i jistou interaktivitu. Stejně tak zvukový výstup, možnost pořízení fotografií, záznamu zvuku a videa a v neposlední řadě připojení tabletu na internet může být vítaným pomocníkem a zpestřením při výuce cizích jazyků.

Primárně je možné tablet využít k zobrazení výukových materiálů, ať již vlastních, nebo z internetových zdrojů. Odpadá tak nákladné kopírování materiálů a pro studenty to může být zajímavé rozšíření výuky. Není problém materiály doplnit o obrazové přílohy, internetové odkazy a multimedia (video, zvuk). Zde je velmi výhodné studijní materiály nahrát do cloudového úložiště a namísto rozesílání kopií příslušné dokumenty jednoduše nasdílet. Výhodou takového sdílení je snadná aktualizace, provedené změny se okamžitě zobrazí všem uživatelům, kteří mají dokument nasdílený a při vytvoření materiálů přímo ve službě Google Disk (Dokumenty, Tabulky, Prezentace) i snadná kontrola toho, kteří uživatelé mají příslušný dokument aktuálně otevřený. Jak již bylo popsáno výše, využívat tablet k vytváření a editaci dokumentů není příliš komfortní, navíc při psaní slov v cizím jazyce zde můžeme narazit na problém automatických oprav, kde systém opravuje napsaná slova v cizím jazyce do nativního jazyka nastaveného v zařízení. Tedy je lépe využít tablet jako zobrazovací zařízení a k pořízení krátkého textu, k vytváření obsáhlejších textových dokumentů se mobilní dotyková zařízení jeví jako méně vhodná.

Rozhodně lze tablet využít jako slovník, existuje nepřeberné množství on-line i off-line slovníkových aplikací, z nichž většina nabízí i zvukový výstup, takže je možné si poslechnout správnou výslovnost v cizím jazyce. Zajímavou aktivitou může být i ověření správné výslovnosti – např. aplikace Google Překladač umožňuje hlasové vyhledávání (po vyslovení slovíčka se zobrazí jeho transkript a překlad), studenti si tak mohou vyzkoušet správnou výslovnost jednotlivých slovíček.

Díky vestavěnému fotoaparátu lze s žáky vytvořit fotopříběh. Navrhnu krátký scénář na dané, nebo zvolené téma, nafotí jednotlivé obrazy příběhu a tyto pak vloží do prezentace, nebo lze také výhodněji fotografie pořizovat přímo z prostředí aplikace prezentace. Pomocí obrázců vloží do fotografií bubliny (popisky) a do nich napíše text příběhu. Pokud prezentaci tvoří v cloudu, je možné ji po dokončení nasdílet učiteli a okamžitě prezentovat na projekčním zařízení ve třídě. Pomocí fotoaparátu mohou též zdokumentovat např. školní akci, nebo zajímavá místa v okolí školy a pořízený materiál následně okomentovat v cizím jazyce.

Pomocí hlasového záznamníku mohou studenti natáčet rozhovory v cizím jazyce, pořádat ankety, nebo provést krátký výzkum a ten následně zpracovat do příslušného dokumentu a ten odprezentovat.

Díky vestavěnému videozáznamníku v tabletech lze s žáky vytvořit mnoho zajímavých aktivit. Je možné např. již vytvořený fotopříběh převést do hrané podoby. Nebo mohou žáci natočit vlastní videovizitku,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

kde představí sami sebe, své zájmy, přátele, koníčky apod. Mohou též vytvořit videopohlednici o vlastní škole nebo městě kde žijí. Zde je ovšem mít nutno na zřeteli, že pořízení a následný střih videa je poměrně časově náročná činnost a vyžaduje alespoň nějaké zkušenosti se zpracováním videa.

Je nutné si též uvědomit, že pořízené fotografie, nahraný zvuk a video – to vše se ukládá do lokálního úložiště v tabletu a zabírá volné místo. Nedostatek volného místa může bránit v instalaci aplikací, aktualizací systému, nebo pořízení dalších fotografií, zvuku a videa. Toto je nutné mít na paměti a čas od času tablety zkontrolovat a vymazat nepotřebné soubory. Dále dobré vědět, že zpracování videa je též náročnější na spotřebu energie.

Zajímavé aplikace pro výuku anglického jazyka (Android).

Zde uvádím malý výběr aplikací pro výuku angličtiny. Android je v současné době nejrozšířenějším operačním systémem na poli mobilních dotykových zařízení a proto je možné na portálu [Google Play](#) pro tuto platformu nalézt nepřeberné množství aplikací s tímto tématem. Aplikace se liší kvalitou zpracování, kvalitou obsahu a v některých případech v české lokalizaci strojovým – tedy nekorektním překladem do českého jazyka. Mnohé o kvalitě napoví i rating aplikace a vyplatí se číst recenze uživatelů. Všechny zde uvedené aplikace jsou zdarma, což je mnohdy vykoupeno zobrazováním reklamních bannerů. Před nasazením je tedy třeba aplikace pečlivě vybrat, vyzkoušet a tím předejít případným problémům ve výuce.

Slovníky zdarma

- [Překladač Google \(Google\)](#)

Asi nejpoužívanější slovník na mobilních dotykových zařízeních, překládá do mnoha světových jazyků, včetně přehrání výslovnosti. Je zde možné též stáhnout i off-line balíčky jazyků a pracovat tak se slovníkem i bez připojení k internetu. Překládání pomocí hlasu, klávesnice, rukopisu nebo vyfoceného obrázku. Překlady je možné uložit a poté zobrazit v jakémkoli zařízení (Zadávání pomocí kamery a překlady offline jsou dostupné pro verzi Android 2.3 a novější).

- [Anglicko-český offline slovník \(DIC-o\)](#)

Velmi obsáhlý anglicko-český a česko-anglický slovník. Jednoduché prostředí, bez zvukového výstupu, nicméně nabízí v překladu i další tvary slov a slovních frází. Od stejného vývojáře (DIC-o) jsou k dispozici překladače i do několika dalších světových jazyků. Bez reklam.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- [English Thesaurus Free \(SE Develop\)](#)

Anglický výkladový slovník, vyžaduje stažení databáze slov (ca 103 MB). Umožňuje přehrání výslovnosti, velmi obsáhlý a prostředí aplikace je česky lokalizováno.

- [PICVOC - English Via Pictures \(oCoder App\)](#)

Obsáhlý obrázkový slovník, slovní zásoba je rozdělena do tematických skupin. Obrázky většinou formou fotografií, doplněno o zvukový výstup a možnost testování a uložení oblíbených slovíček. V angličtině.

- [Kids Flashcards \(Shemetenga\)](#)

Obrázkové kartičky (flashcards) pro výuku angličtiny. Jednoduché intuitivní prostředí aplikace je vhodné zejména pro prvostupňové žáky. Tematicky rozděleno do skupin. Výuka abecedy, čísel, geometrických tvarů, částí těla a mnoho jiných. V angličtině.

Výukové programy zdarma

- [English Level Checker \(Eltsoft LLC\)](#)

Otestuje a vyhodnotí úroveň angličtiny (Beginner až Near native). Možnost volby testování slovní zásoby, porozumění textu, psaní, gramatiky, nebo komplexní test znalostí jazyka. Prostředí aplikace v angličtině.

- [English Grammar in Use & Test \(oCoder App\)](#)

Lekce anglické gramatiky s možností testování. Tematicky rozděleno, vhodné spíše pro pokročilé (druhostupňové) studenty. Vysvětlení anglické gramatiky, příklady použití a následné otestování jak zvoleného tématu, tak i možnost komplexního testu. V angličtině.

- [Angličtina – Mobilní učitel \(Eddica multimédia\)](#)

Aplikace pro výuku a opakování angličtiny. Jedná se o ucelený systém, pro učení a procvičování nové slovní zásoby, seznámení se s novou gramatikou a procvičování na ukázkových větách, dále je zde možnost učit se a procvičovat nové skupiny frází a konečně trénovat poslech souvislých textů. V programu je zabudovaná funkce inteligentního opakování - program si pamatuje chyby, které jste udělali při procvičování slovíček a vět. Tato verze

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

obsahuje jednu lekci, další čtyři lze stáhnout z Google play zdarma, ostatní jsou za poplatek. Česky lokalizováno.

- [Learn English, Speak English \(Speaking Pal\)](#)

Výborná interaktivní aplikace pro zlepšení řečových dovedností. Implementována technologie rozpoznávání řeči, uživatel konverzuje s videopostavou a získává okamžitou zpětnou vazbu v podobě ratingu (1-3 hvězdičky). Úrovně od začátečnicků po pokročilé. Transkript vlastní nahrávky s barevným rozlišením dobré a špatné výslovnosti, možnost poslechu rodilého mluvčího i vlastní nahrávky. Výuková videa vysvětlující výslovnost v angličtině. Na konci každé lekce test porozumění textu. Prvních 16 lekcí zdarma. V angličtině.

- [News in Levels \(Bat Mat Troi\)](#)

Obdoba stejnojmenného internetového portálu. Množství krátkých zpráv ze světa, obtížnost textu zprávy je možné zvolit ve třech úrovních, v prvních dvou úrovních je text zprávy doplněn o audioskript, ve třetí úrovni je originální zpráva ve formě videa a přepsán text zprávy. Obtížná slovíčka jsou barevně vyznačena a vysvětlena pod textem zprávy. V angličtině.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hry pro výuku angličtiny

- [Fun English Výukové hry \(Studycat\)](#)

Fun English kombinuje strukturovaný kurz angličtiny s poutavými a zábavnými hrami. Učí děti angličtinu prostřednictvím her a aktivit a přitom se jejich pomocí seznámit se slovíčky, větami, mluvením i pravopisem. Rozděleno do lekcí, kde se děti naučí základní slovní zásobu, slovíčka jsou uvedena v různých kontextech, což napomáhá v jejich učení a zapamatování. Aplikace používá mužské i ženské hlasy s americkou i britskou angličtinou. Mluvní používají různé tóny hlasu a výrazy, aby si uživatelé všimli jemných rozdílů ve výslovnosti. Vhodné zejména pro předškolní a prvostupňové děti. V angličtině.

- [Naučte se Anglicky 6000 Slov \(Fun Easy Learn\)](#)

Aplikace obsahuje 6000 slovíček doplněných obrázky, fonetickými přepisy a s nahrávkami od rodilých mluvčích. Slovníček zahrnuje 15 témat rozdělených do 140 podtémat. Výběr ze 7 zábavných her pro učení. Aplikace umožňuje vybrat náhodné téma, dílčí téma a hru. V češtině.

- [Hrajeme si a učíme ENGLISH \(SHIFT Interactive Pty Ltd\)](#)

Aplikace pro výuku angličtiny pomocí Učení se slovní zásoby, pravopisu a abecedy, vyzkoušení svých dovedností pomocí kvízu a paměťových puzzle a zapamatování nových slovíček pomocí tzv. flashcards (obrázkových kartiček). Aplikace obsahuje 4 režimy učení – stovky flashcards pro výuku slovní zásoby, word quiz s různými úrovněmi obtížnosti, paměťová hra s již naučenými slovíčky a puzzle – sestavení slova z přeházených písmen pro výuku správného psaní. Česky lokalizované s anglickou i českou výslovností.

- [Johnny Grammar Word Challenge \(British Council\)](#)

Máte jen 60 vteřin na to, abyste zodpověděli na sérii otázek ve více než šedesáti kategoriích. Johnny Grammar Word Challenge je kvíz pro studenty angličtiny na testování slovní zásoby, pravopisu a gramatiky. Tři úrovně obtížnosti, tři kategorie kvízů – slovní zásoba, gramatika, pravopis. Deset společných témat - Jídlo a restaurace, ubytování, Small Talk, koníčky atd., možnost soutěžení s ostatními v globálním žebříčku. K dispozici zpětná vazba. V angličtině.

